وزارت کشور
سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور

بسمه تعالی

سال نرونق تولید، گرامی باد

شماره : ۵۷۲۲۰
تاریخ : ۱۳۹۸/۱۱/۱۹
پیوست :

معاونین محترم هماهنگی امور عمرانی استانداری‌های کشور

با سلام و احترام

همان‌گونه که مطلعید؛ روند رو به رشد شهرنشینی در کشور، علاوه بر ایجاد فرصت‌هایی برای توسعه شهرها، همواره مسائل و تهدیدهایی را در سطح شهرهای کشور ایجاد نموده است. به‌گونه‌ای که طبق گزارش دریافتی از سازمان‌های آتش‌نشانی و خدمات ایمنی از مقایسه فراوانی و عوامل وقوع حوادث در سال‌های اخیر؛ آمار وقوع حوادث آتش‌سوزی در برخی از کاربری‌ها تفاوت معنادار داشته و تحلیل وضعیت موجود در شهرها نشان‌دهنده روند رو به رشد حوادث شهری ازجمله در شهرهای پرجمعیت است که این موضوع نشان‌دهنده اهمیت مسائل ایمنی در شهرها و نقش مهم و مؤثر مجموعه مدیریت شهری در این حوزه است.بدیهی است کاهش آمار حوادث شهری نیازمند برنامه‌ریزی برای ایجاد محیط‌های شهری ایمن مبتنی بر ایجاد فضاها و بناها و تأسیسات شهری مقاوم و ایمن و همچنین ارتقای سطح آگاهی شهروندان برای مشارکت در این زمینه است. از سوی دیگر انجام وظایف و مأموریت‌های تعیین‌شده بر شهرداری‌ها درزمینه ارائه خدمات ایمنی و آتش‌نشانی لازمه برخورداری از نیروهای کارآمد، متخصص و باانگیزه به‌عنوان باارزش‌ترین سرمایه سازمانی است. بر این اساس و به‌منظور مرتفع نمودن نارسایی‌ها و ارتقای سطح ایمنی شهرها به‌عنوان قطب‌های اصلی تمرکز جمعیت ضمن تحلیل مهم‌ترین مسائل ایمنی و آتش‌نشانی در شهرهای کشور، اقدامات و برنامه‌های دارای اولویت که برگرفته از قوانین و ضوابط مرتبط با آتش‌نشانی است، ابلاغ می‌گردد. تحقق این موضوعات نیازمند تدوین برنامه‌های اجرایی مناسب با محوریت استانداری و استفاده از دانش علمی و با در نظر گرفتن نقش کلیه متولیان در بخش‌های؛ دولتی، عمومی، خصوصی و شهروندان است.

الف- مهم‌ترین مسائل و مشکلات شهرداری‌ها در حوزه آتش‌نشانی و خدمات ایمنی

- جابجایی و استفاده غیرتخصصی از نیروهای آتش‌نشانی، عدم رعایت شرایط احراز رئیس سازمان و عدم رعایت و اجرای کامل دستورالعمل سلسله‌مراتب فرماندهی (درجات و البسه آتش‌نشانی)؛
- استفاده غیرمجاز از خودروهای آتش‌نشانی در امور غیرتخصصی ازجمله در آبیاری فضاهای سبز، شستشوی خیابان همچنین جابجایی و فروش خودرو و تجهیزات آتش‌نشانی تخصیص‌یافته از سوی این سازمان؛
- اعزام تیم‌های عملیاتی آتش‌نشانی به مأموریت‌های خارج از حوزه تخصصی و محدوده خدمات شهری که این موضوع با توجه به محدودیت‌های تجهیزات و نیروی انسانی موجب اخلال در ارائه خدمات امدادی در سطح شهر می‌شود.
- باوجود حضور نیروهای شهرداریها در اکثر بحران‌ها، منابع مالی مناسب از محل اعتبارات مدیریت بحران، برای شهرداری‌ها پیش‌بینی نمی‌شود؛
- مصدومیت و معلولیت نیروهای آتش‌نشانی در مأموریت‌های اعزامی به دلیل؛ عدم استفاده از تجهیزات حفاظت فردی استاندارد، پایین بودن دانش تخصصی (ازجمله نیروهای جدید استخدامی) و عدم وجود آمادگی جسمانی مناسب آتش‌نشانان؛
- عدم نصب و بهره‌برداری مناسب از شیرهای هیدرانت در سطح شهرها به دلیل عدم همکاری شرکت آب و فاضلاب منطقه‌ای و دریافت حق انشعاب همچنین بالا بودن هزینه نصب و بهره‌برداری و فرسوده بودن شبکه آب شهری؛
- عدم نظارت مناسب بر اجرای مقررات ملی ساختمان در حوزه ایمنی و آتش‌نشانی ازجمله؛ مبحث سوم و آئین‌نامه‌های مربوطه از سوی شهرداری؛
- مناسب نبودن برنامه‌های آموزش شهروندی و عدم تحقق اهداف مدنظر برای جلب مشارکت شهروندان در ارتقای ایمنی شهری؛

ب- اقدامات و برنامه‌های اجرایی دارای اولویت

۱. **در حوزه تأمین و ارتقای سطح آمادگی نیروهای عملیاتی وامدادی اقدامات ذیل مدنظر قرار گیرد؛**

- با عنایت به لزوم بهره‌گیری از افراد متخصص واجد شرایط در پست ریاست سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی لازم است کلیه شهرداران مطابق شرایط احراز ابلاغی طی نامه شماره ۹۱۷۱۱ مورخ ۱۳۹۵/۷/۱۸ وزیر محترم کشور افرادی را به‌عنوان رئیس سازمان‌های مذکور انتخاب نمایند که دارای مدرک تحصیلی کارشناسی یا بالاتر دریکی از رشته‌های تحصیلی؛ ایمنی و آتش-نشانی، مدیریت بحران، حفاظت و بهداشت‌کار، مدیریت عملیات و نجات و مدیریت امداد و سوانح با حداقل ۵ سال سابقه کار اجرایی مرتبط که سه سال آن سابقه مدیریتی در حوزه ایمنی و آتش‌نشانی و مدیریت بحران باشد و یا دارای مدرک تحصیلی کارشناسی یا بالاتر دریکی از رشته‌های تحصیلی؛ بهداشت حرفه‌ای، HSE، شهرسازی و برنامه‌ریزی شهری با حداقل ۵ سال سابقه مدیریتی در حوزه ایمنی، آتش‌نشانی و مدیریت بحران، باشند.
- از ورود نیروهای بخش‌های دیگر شهرداری‌ها و یا سازمان‌های دیگر که فاقد شرایط سنی، تحصیلی و جسمانی مناسب برای آتش‌نشانی می‌باشند به واحدهای آتش‌نشانی جلوگیری شود.
- کلیه نیروهای آتش‌نشانی باید ملبس به لباس و درجات آتش‌نشانی برابر دستورالعمل و شرایط احراز ابلاغی (پیوست) بوده و به‌منظور ایجاد انگیزه و با توجه به فراگیر شدن درجات و سلسله‌مراتب فرماندهی در سراسر کشور، در فرماندهی عملیات از درجات بالاتر استفاده شود.
- ترتیبی اتخاذ گردد تا موضوع ارتقای سطح دانش و آمادگی جسمانی آتش‌نشانان موردتوجه جدی قرارگرفته و ساعاتی از شبانه‌روز به آموزش‌های روزانه و همچنین آمادگی جسمانی و ورزش آتش‌نشانان اختصاص یابد. شایسته است با نظارت استانداری آزمون‌های آمادگی جسمانی حداقل هرسال یک‌بار برگزار و کلیه نیروهای آتش‌نشانی ملزم به شرکت در آزمون مذکور شوند و هرگونه تصمیم برای ارتقای پست و درجه شغلی و سایر روش‌های تشویقی بر اساس نتایج آزمون مذکور صورت پذیرد.
- **"مانورهای آمادگی نیروهای عملیاتی وامدادی"** با مشارکت و حضور تمامی دستگاه‌های امدادی و عملیاتی در سطح شهرستان‌های آن استان به‌صورت فصلی برنامه‌ریزی و برگزار شود؛

۲. **در حوزه عملکردی و ارائه خدمات مناسب به شهروندان اقدامات ذیل مدنظر قرار گیرد؛**

- از هرگونه استفاده غیرتخصصی از نیروها، خودرو و تجهیزات آتش‌نشانی در امور غیر مرتبط با آتش‌نشانی خودداری گردد و با توجه به تنوع حوادث در شهرداری‌های بزرگ و متوسط، برنامه‌ریزی لازم برای تقسیم وظایف محوله و تشکیل گروه‌های تخصصی آموزش‌دیده جهت اقدام در هنگام بروز حوادث خاص صورت پذیرد.
- بر اساس مفاد قانون شهرداری، مسئولیت شهرداری‌ها صرفاً برای انجام وظایف تعیین‌شده در محدوده و حریم شهرها است و ازنظر فنی نیز امکان حضور مؤثر برای اطفای آتش‌سوزی در خارج از محدوده تعیین‌شده ازجمله در حوادث ترافیکی در جاده‌ها به دلیل دوری از ایستگاه‌های آتش‌نشانی میسر نیست. ضمن اینکه طبق بند (۳) ماده (۱۶) آئین‌نامه مدیریت ایمنی حمل‌ونقل و سوانح رانندگی (ضمیمه پیوست) وظیفه جستجو و نجات شامل؛ اطفای آتش‌سوزی، امداد و نجات و رهاسازی در شهرها و حریم آن به سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری محول و متعاقب آن، همین وظیفه در محل‌های برون‌شهری طبق بند (۴) ماده مذکور جزو وظایف سازمان امداد و نجات هلال‌احمر، احصاء شده است. بر این اساس شایسته است استانداری به‌صورت جدی موضوع را مدیریت کرده و ضمن برخورد با هرگونه کوتاهی در اجرای قوانین ابلاغی، مسائل و مشکلات مربوطه احصاء و

شماره : ۵۷۲۲۰
تاریخ : ۱۳۹۸/۱۱/۱۹
پیوست :

اقدامات اجرایی لازم برای رفع و ارتقای سطح خدمات‌رسانی در حوادث جاده‌ای صورت پذیرد. همچنین ضمن برنامه‌ریزی و اقدام برای تجهیز و ساخت ایستگاه‌های آتش‌نشانی شهری و روستایی برای پوشش حوادث ترافیکی در محدوده و حریم شهرهای آن استان، همکاری لازم برای ارائه آموزش‌های تخصصی نیروهای امدادی هلال‌احمر (درزمینهٔ اطفای آتش‌سوزی) از طریق سازمان‌های آتش‌نشانی خدمات ایمنی شهرداری، صورت پذیرد.

- مطابق مفادِ ماده ۱۱ و بند "د" ذیل ماده ۱۴ قانون مدیریت بحران کشور در مواقع بحران به تشخیص، مسئولیت و دستور فرماندار و استاندار به‌عنوان رئیس ستاد مدیریت شهرستان و استان، شهرداری‌ها نیز مشابه سایر دستگاه‌های اجرایی، به‌عنوان پشتیبان موظف به ارائه خدمات مطابق وظایف تعیین‌شده می‌باشند و در صورت استفاده از توان عملیاتی شهرداری‌ها و سازمان-های تابعه در مدیریت شرایط اضطراری و بحران، ضرورت دارد هزینه‌های تحمیل‌شده از محل اعتبارات پیش‌بینی‌شده در فصل چهارم قانون مدیریت بحران کشور تأمین گردد.
- هماهنگی لازم از طریق استانداری با شرکت آب و فاضلاب استان به‌منظور مساعدت و همکاری با سازمان‌ها و واحدهای آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری‌های آن استان برای نصب و بهره‌برداری از شیرهای هیدرانت آتش‌نشانی انجام پذیرد. با توجه به اهمیت موضوع همچنین مسئولیت‌های مختلف طرفین (شرکت‌های آب و فاضلاب شهری و شهرداری) در تأمین و بهره‌برداری از آب آتش‌نشانی ضرورت دارد به نحوی مدیریت شود تا ضمن پوشش سراسر شهرها از شبکه آب آتش‌نشانی هزینه‌های مربوطه به‌صورت رایگان و یا قیمت تمام‌شده عملیات، وصول گردد.

۳. **در حوزه ارتقای سطح ایمنی شهری و پیشگیری از وقوع حوادث و سوانح اقدامات ذیل مدنظر قرار گیرد؛**

- پایش وضعیت ایمنی کاربری‌های مختلف از طریق انجام بازدید و نظارت‌های ایمنی دوره‌ای از اماکن و ساختمان‌های مختلف علی‌الخصوص پارک‌ها، مراکز تفریحی و محل‌های اسکان مسافرین و صدور هشدار ایمنی و ارائه راهنمایی و مشاوره برای ایمن‌سازی اماکن فوق به‌صورت مستمر صورت پذیرد. شایان‌ذکر است در راستای تحقق این امر همچنین سایر موضوعات مسائل مطرح در حوزه آتش‌نشانی و ایمنی ضرورت دارد از ظرفیت‌های قانونی ایجادشده در مصوبه شماره ۱۲۳۲۷۲/ت ۵۱۰۲۴ هـ مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۱۸ هیات محترم وزیران پیرامون سند آسیب‌شناسی در بخش آتش‌نشانی و ایمنی برای نظارت بر ایمنی کارگاه‌های ناایمن همچنین تعامل و همکاری با دستگاه‌های متولی برای ارتقای سطح ایمنی در سطح شهر به شکل مناسب، استفاده شود.
- در راستای اجرای ردیف ۵ مصوبه شماره ۱۲۳۲۷۲/ت ۵۱۰۲۴ هـ مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۱۸ هیات محترم وزیران پیرامون سند آسیب‌شناسی در بخش آتش‌نشانی و ایمنی در خصوص الزام به رعایت ضوابط ایمنی در بهره‌برداری از کلیه تجهیزات و تأسیسات تحت مالکیت دستگاه‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری، شهرداری مکلف است نسبت به الزام کلیه دستگاه‌ها و نهادهای مذکور و واحدهای تابعه خود به اجرای ضوابط ایمنی و آتش‌نشانی در فضاهای عمومی اقدام نماید.
- شهرداری مکلف است در هنگام صدور پروانه ساختمان برای کلیه اماکن، مقررات ملی ساختمان به‌ویژه مبحث سوم (حفاظت ساختمان در برابر حریق) و استانداردهای مرجع ذکرشده در آن و دستورالعمل‌های ایمنی در ساختمان را به مالکان و ناظران ساختمان ابلاغ و تأییدیه رعایت موارد ابلاغی را اخذ و در پروانه ساختمان درج نماید. لازم به ذکر است به استناد مبحث سوم مقررات ملی ساختمان (۱۳۹۵) به‌منظور کنترل رعایت الزامات این مبحث در شهرهای بزرگ و دارای سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی برای ساختمان‌های مسکونی دارای بیش از ۵ طبقه روی زمین و برای کلیه ساختمان‌های غیرمسکونی، استعلام لازم از سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری، در دو مرحله صدور پروانه طرح و صدور گواهی پایان کار ساختمان، باید صورت گیرد.

وزارت کشور

سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور

شماره : ۵۷۲۲۰

تاریخ : ۱۳۹۸/۱۱/۱۹

پیوست :

- شهرداری مکلف است در تمامی طرح‌های تغییر و توسعه معابر و خطوط حمل‌ونقل شهری موضوع حداقل زمان برای دسترسی خودروها و نیروهای امدادی آتش‌نشانی را در تمام مناطق شهری مدنظر قرار داده و در صورت تأمین شرایط استاندارد نسبت به اجرای طرح‌های موردنظر اقدام نماید.

شایان‌ذکر است؛ نظارت عالیه بر حسن انجام مفاد مطروحه بر عهده آن معاونت محترم بوده و ضرورت دارد گزارش اقدامات به‌صورت مستمر به این سازمان ارسال شود. همچنین در صورت بروز حادثه ناشی از عدم رعایت قوانین و مقررات این ابلاغیه مسئولیت بر عهده شهرداری مربوطه است.

مهدی جمالی‌نژاد

رئیس سازمان

رونوشت:

ارسال از طریق پیام استان

جناب آقای دکتر سامانی معاون محترم هماهنگی وزارت کشور جهت استحضار

جناب آقای مهندس نجار معاون محترم وزیر و رئیس سازمان مدیریت بحران کشور برای استحضار

جناب آقای حسینی مشاور محترم وزیر و مسئول هماهنگی حوزه وزارتی وزارت کشور جهت استحضار

جناب آقای نصرتی جانشین محترم رئیس و معاون توسعه منابع و پشتیبانی برای آگاهی

جناب آقای رجب صلاحی معاون محترم امور شهرداری‌ها برای آگاهی

جناب آقای موفق مشاور محترم رئیس و مدیرکل حراست و پدافند غیرعامل برای آگاهی

جناب آقای عبدالهی رئیس محترم مرکز مطالعات برنامه‌ریزی شهری و روستایی برای آگاهی

شهردار محترم شیراز

شهردار محترم سمنان

شهردار محترم کرج

شهردار محترم تربت‌حیدریه

شهردار محترم آبادان

شهردار محترم شهرکرد

شهردار محترم کاشان

شهردار محترم اهواز

شهردار محترم قزوین

شهردار محترم مشهد

شهردار محترم رباط‌کریم

شهردار محترم تهران

شهردار محترم بوکان

شهردار محترم زنجان

شهردار محترم بروجرد

شهردار محترم اندیشه

شهردار محترم زاهدان

شهردار محترم کرمانشاه

وزارت کشور

سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور

شماره : ۵۷۲۲۰

تاریخ : ۱۳۹۸/۱۱/۱۹

پیوست :

شهردار محترم بابل
شهردار محترم گرگان
شهردار محترم اصفهان
شهردار محترم سنندج
شهردار محترم کرمان
شهردار محترم دزفول
شهردار محترم ارومیه
شهردار محترم آمل
شهردار محترم قم
شهردار محترم بیرجند
شهردار محترم خرم‌آباد
شهردار محترم قوچان
شهردار محترم فسا
شهردار محترم ساوه
شهردار محترم خمینی‌شهر
شهردار محترم بجنورد
شهردار محترم شاهرود
شهردار محترم بانه
شهردار محترم تبریز
شهردار محترم ایذه
شهردار محترم کاشمر
شهردار محترم زابل
شهردار محترم لاهیجان
شهردار محترم رشت
شهردار محترم ایرانشهر
شهردار محترم اسلامشهر
شهردار محترم یزد
شهردار محترم مرند
شهردار محترم ملارد
شهردار محترم قدس
شهردار محترم یاسوج
شهردار محترم مراغه
شهردار محترم تربت‌جام
شهردار محترم سقز
شهردار محترم مهاباد
شهردار محترم مریوان
شهردار محترم سیرجان
شهردار محترم شوشتر
شهردار محترم نسیم شهر
شهردار محترم ساری
شهردار محترم شاهین‌شهر

وزارت کشور

سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور

شماره : ۵۷۲۲۰

تاریخ : ۱۳۹۸/۱۱/۱۹

پیوست :

شهردار محترم خرمشهر

شهردار محترم همدان

شهردار محترم سبزوار

شهردار محترم قائم‌شهر

شهردار محترم شهریار

شهردار محترم رفسنجان

شهردار محترم اردبیل

شهردار محترم مرودشت

شهردار محترم نظرآباد

شهردار محترم محمد شهر

شهردار محترم کمال شهر

شهردار محترم گلستان

شهردار محترم بهبهان

شهردار محترم خوی

شهردار محترم ورامین

شهردار محترم جهرم

شهردار محترم بندرعباس

شهردار محترم ملایر

شهردار محترم نجف‌آباد

شهردار محترم جیرفت

شهردار محترم گنبدکاووس

شهردار محترم بم

شهردار محترم بندر چابهار

شهردار محترم مسجدسلیمان

شهردار محترم قرچک

شهردار محترم برازجان

شهردار محترم ایلام

شهردار محترم پاکدشت

شهردار محترم بندر انزلی

شهردار محترم دورود

شهردار محترم نیشابور

شهردار محترم اهر

شهردار محترم بوشهر

شهردار محترم میاندوآب

شهردار محترم ماهشهر

شهردار محترم اراک

شهردار محترم شهرضا

شهردار محترم اندیمشک

تهران - خیابان کارگر شمالی، بالاتر از بلوار کشاورز، پلاک ۱۱۸۴ کد پستی: ۱۴۱۸۷۳۳۵۱۶ تلفن: ۹ الی ۶۳۹۰۱

www.imo.org.ir